Nagyvárad, 1896. II. évfolyam 45. szám. Szombat, február 22.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr
Vidékre postán szállítva
Egész évre . . 10 frt — kr
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utca 3. sz.**

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A kereskedelmi miniszter programmja.

(—a.) Az ország anyagi jólétének előmozditásában igen fontos tényező a kereskedelemügyi miniszterium. Méltó kivánsággal vártuk azért a Dániel miniszter programmját.

A ma megindult vita mutatja meg, hogyan fogadta a ház a miniszter programmját ! Tartózkodás nélkül ki merjük mondani, hogy a programmnak nem egy pontja általános rokonszenvet fog kelteni. Azt a meggyőződést szüli bennünk, hogy a miniszternek van érzéke az ország bajai és szükségletei iránt. Nagyobb erélyt és kitartást kivánunk hozzá, pártja részéről pedig nagyobb támogatást.

Ha keze nem lenne annyira kötve a merkantilizmus szekere elé fogott liberális párt s annak összevissza fűződő érdekei által, tehetne valamit az ország javára — is. Igy azonban többnyire csak egyesek javára történik intézkedés, a köznek pedig kevés a haszna belőle. Ha miniszter nem lenne, azt mondanók rá: In magnis et voluisse sat'est. Minisztertől azonban nem szép szavakat, nem is csak jóindulatot, nem hangzatos igéreteket, hanem tetteket vár az ország.

Örömmel hallottuk tőle, hogy valahára a minisztériumban is megelégelték a nagy ipar támogatását és belátták, hogy itt az ideje a kis ipar felsegitésének. Valóban kár, hogy ez a meggyőződés tettekben nem nyilvánul.

Mert valójában ugy áll a dolog, hogy kamatmentes kölcsönt, vámtarifa kedvezményt, adó leengedést stb. stb. csak a nagy iparosok, gyárosok, kartell-malmok kapnak, — a kis iparosok pedig nem jó akarattal, nem támogatással, hanem ellenszenvvel és üldözéssel találkoznak.

Nagyon szép, méltán tart számot elismerésre, amit a miniszter a kis iparosok hitel- és termelő szövetkezeteiről mondott, — csakhogy annál inkább csudálatos dolog, hogy ezek a szövetkezetek az életben még csak nyomát sem látják ennek a miniszteri helyeslésnek.

Hányszor adtunk már hirt róla, hogy az illetékes hatóságok még csak elismerni sem akarják a szövetkezeteket ?! Példát kivánnak ? Liptó megyében tuczatjával volt és van rá példa. A rózsahegyi szövetkezet többszöri appellálás után talán még ma sincs bejegyezve

Senki ez országban a szövetkezetek érdekében annyit nem tett, mint Károlyi Sándor gróf. Volt-e a kormánynak, a liberális pártnak vagy sajtónak csak egyetlen elismerő szava is érte ?!

Kieszközölte a miniszter, hogy két budapesti pénzintézet (a budapesti takarékpénztár és az országos zálog-kölcsönrészvénytársaság) együttesen összesen kétszázezer frtot adjanak 4%-ra kölcsön a kis iparosoknak.

Evvel ugyan nagyra lehet! A mai alacsony kamatláb mellett úgy sem igen tudják ezek a pénzintézetek minden pénzüket nagyobb kamatra elhelyezni. Önkényt, minden miniszteri közbenjárás nélkül adnak 4 és ½%-os kölcsönt amortizációra akárkinek. És el lehet képzelni, mennyi mindenféle kaucziót fognak ezek követelni azon szerencsétlen iparosoktól, akik az ő kölcsönükre szorulnak.

Az emlékezetes »fekete szombat« után a börze megmentésére tudott a kormány 20 milliónyi kamatnélküli kölcsönt adni a bécsi bankoknak: a magyar kis iparosok és ezek szövetkezetei nem érdemelnének meg ilyen vagy hasonló áldozatot ?!

Elismerésre méltó dolog az is a miniszter programmjában, hogy a tőzsde reformálásának szükséges voltát elismerte és hangsulyozta. Sajnos, hogy e kérdésben is csak a félútig haladt Dániel miniszter. Az országos magyar gazdasági egyesület terjedelmes elaboratuma után is ujabb szaktanácskozmányt akar egybe hivni; persze azt is — bizonytalan időre. Tapasztalatból tudjuk már, hogy az ankettezés minden egészséges mozgalomnak megölője. Még sajnálatosabb, hogy a börze-adóról, mely pedig ugyancsak megérett dolog lenne már, még csak nyilatkozni sem tartotta szükségesnek a miniszter.

Még kevesebb jót mondhatunk a kereskedelmi programm többi pontjáról. Ausztriában a reichsrath már egyhangu határozatot hozott a vámszerződésről és a kvóta (osztrák részének) lényeges leszállitásáról és nálunk a miniszter még mindig — — korainak tartja e kérdésben a nyilatkozatot. Majd késő lesz a bánat.

A posta 4 milliónyi feleslege elég szép dolog; — annál csunyább, hogy a postatisztek helyzetének javitására mi sem történik. A szolgákat kecsegteti ugyan némi javitási igérettel, — de csak muszájból,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A viszhang.

Irta: **Kincs István.**

A sziv a világgal rendesen forditott viszonyban áll.

Ugy értem a dolgot, ha belekiáltok egy erdőbe, az mindig a magam kiáltását adja vissza, de ha a sziv belebeszél a világba, a viszhangban ritkán ismerek rá a magam szavára.

Eleven példa rá Bartók Mihály,

Azon kezdem, hogy Bartók szerelmes volt. Beleszeretett egy szép leány galambszelid lelkébe, sötétbarna szemébe; szerette, hogy egy férfisziv csak szeretni képes. Alig várta, hogy állásra tegyen szert; egy bankhoz folyamodott könyvelői állásért. Ha azt megkapja, akkor azután oltárhoz vezeti a szép Gizit. Hanem addig mit tehetett volna mást? csak ábrándozott. Barátainak lelkesülten beszélt szive választottáról; elmondta, hogy olyan leány nem terem több a földön, övé szivének minden dobbanása.

— Hány holdja van a telekkönyvben? — kérdi Daru Péter Bartók testi-lelki jóbarátja.

— Holdja? — felelt megütközve Bartók — hiszen mindenkinek nem muszáj földbirtokos leányának lennie.

— No hát ugy értem, hány ezer jut neki az apja jóvoltából — igazitotta a jóbarát helyre a kérdést — mert hát, gondolom, pénze csak van?

— Minek neki pénz? Nem elég hogy szeretjük egymást — pattant föl Bartók szenvedélyylyel.

— Bolond vagy, Miska, nagy bolond — hangzott a jóbarát sajnálkozó szava.

Ez volt a világ viszhangja.

Harmadnapra megint Daru Péter ront be Bartókhoz.

— Vivát Soroksár! — lelkendezte a nélkül, hogy más szóhoz is tudott volna jutni.

— No mi lölt? — kérdi Bartók mosolyogva.

— Engem hiszen semmi, hanem téged, kedves barátom, tudod-e, hogy te bolond szerencsés csillagzatban születtél?

— Hogy-hogy?

— Csakugy, hogy az elhalt elnök özvegyének szemet szurtál.

— No és?

No és a minap azt kérdezte, ki az a csinos fiatalember?

— Azután?

— Azután meg szeretne ismerni.

— Ennyi az egész?

— Miska, ne dühösits meg — pattant föl haraggal Daru Péter — ha mással ez megesik, az szent, hogy kiugrik nyomban a bőréből: hanem a te eszed malma ugy látszik vizhiányban szenved az ujabb időben: egy hosszu nap is beletelik, mig a kereke egyet fordult.

— Hagyj békét! — felelt Bartók csendesen.

— De az Istenért, Miska, dehogy hagylak! Megbizásom van, hogy az elnökné ő nagyságához vezesselek. Csak hamar klakkot, frakkot! Huzz ki, ha mondom, mert csinos ám az asszony, megérdemel egy kis ostromot.

— Csak nem akarod, hogy udvaroljak neki?

— Te boldogtalan! Hát nem tudod, hogy a könyvelői állás félig-meddig ő tőle függ? Ha mondom, egyszer legyen eszed.

Bartók Mihály megrázta fejét. Azt akarta vele mondani, azt nem tudja ez az asszony mit akar vele, de biztosan tudja, hogy valami sokra nem megy vele. Mert ő meg is tudja magát kötni, akár a makranczos paripa, mikor nem akar inditani.

És tiszteletét tette az özvegy elnöknénél.

Szivélyesen fogadta. Leültette a kanapéra, kinálta szivarral, konyakkal. Kedves volt, csaknem elolvadt bele s a szemei meg olyan ábrándosan csüngtek Bartók Mihályon, akárcsak iziben el akarta volna nyelni.

S a mellett igazán szép asszony volt. Életének nyara még nem perzselte le arczáról a bájak virágait; érdekes arczát, tüzes fekete szemeit megirigyelhetné akárhány szépség. S ha megszólalt, hát olyan kedves tudott lenni, mint a falat kenyér.

Bartók Mihály kicsit kényelmetlennek találta azt a kanapét. Pedig hát puha volt az nagyon: az első bécsi kárpitos csinálta. Belátta, ezzel az asszonynyal nem lesz olyan könnyü dolog dülőre jutni, azért hát kinjában elkezdett

mert már a minisztériumban van a postaszolgák memoranduma, melyben egy kis millenniumi sztrájkot helyeznek kilátásba, ha kérésük meghallgatásra nem talál.

Az államvasutak elég csinos feleslegét teljesen illuzóriussá teszi az a rengeteg 150 milliónyi beruházási kölcsön, melyre nincs fedezet a költségvetésben. A vicinálisok ügye pedig az ismeretes botrányok után bővebb felvilágositásra szorult volna.

Ezek után nyugodtan fenntartjuk és ismételjük itéletünket a miniszter programmjáról: jóakarat is, szakismeret is van benne elég. Ha több erély lenne a miniszterben és több támogatásban részesülne pártja részéről, — — akkor sem érne sokat rendszerváltoztatás nélkül. A merkantilizmus és liberalizmus csak foldozgatni tudnak, gyökeres javitásra képtelenek.

A stomfai választás.

A képviselőház negyedik igazoló bizottsága tegnap ülést tartott, a melyben a stomfai választással foglalkozott. Hegedűs Sándor elnöklete alatt résztvettek benne Bornemissza Ádám, Demkó Pál, Rohanyi Gyula, Frey Ferencz, Konkoly-Thege Lajos és Barabás Béla. Az elnök konstatálja, hogy a bizottság tagjai a szabályszerü esküt letették és hogy érdek összeütközés esete egyiküknél sem forog fenn.

Demkó Pál előadó jelenti, hogy a választás védőinek képviselője a választásnál használt névjegyzékek beszerzését kéri. Ezután felolvassák a kérvényt, mely a választás megsemmisitését kéri, mert az törvényellenes eszközökkel, jogtalan visszautasitások és az állami és megyei hivatalnokok befolyásával ment végbe. Ezután számos bizonyitványt olvasnak fel, a melyekben egyes községek kijelentik, hogy Ottocskára akartak szavazni, de különféle ürügyek alatt visszautasittattak — a kérvény felemliti továbbá, hogy az Ottocskapárti környék helyét akkép jelölték ki, hogy elfáradva a sok várakozásban, kénytelenek voltak szavazás nélkül távozni.

A kérvény benyujtói felhozzák még, hogy pártgyüléseiket a 104 §. alapján megtiltották, egy esetet kivéve, de ekkor is az elmondandó beszédek irásban való benyujtását követelték, a második szavazási bizottság pedig a törvény ellenére csak 10 óra után kezdte meg a szavazatok beszedését. A választás védője Darvai Fülöp kijelenti, hogy formailag nincs kifogása a kérvény ellen. A bizottság erre elhatározza, hogy a kérvény érdemleges tárgyalásába ma délután 5 órakor bocsájtkozik.

Badeni választási reformja.

Az osztrák lapok nagyrésze megegyezik abban, hogy Badeni gr. javaslatát a választások reformjáról az osztrák parlament nagy többsége el fogja fogadni. A javaslat ugyan osztatlan tetszéssel nem találkozik egy párt részéről sem, de bármennyit beszélnek is hiányairól, Badeni gr. eltalálta vele azon középutat, a melyen az osztrák pártok nagy része találkozhatik. A javaslat — a liberálisok és konzervativek kivételével — a pártoknak reményt nyujt, hogy több-kevesebb szavazattal szaporodhatnak. A német nemzeti párt a javaslathoz hozzájárul, mert az ő kebeléből indult ki az ötödik választási osztály eszméje általános választási — és az eddigi választók számára kettős szavazási képességgel.

A lengyelek Badeni gróf hivei, kik minden lépését támogatják.

Ugyanezt mondhatjuk Hohenwarth pártjáról. Az antiszemiták ugyan nagy zajt fognak csapni az általános választási jog hangoztatásával, de tekintve azon körülményt, hogy pártjuk e javaslat életbeléptetése által előreláthatólag körülbelül tiz szavazattal erősbödni fog, hozzájárulnak a javaslathoz. Az ifju csehek is fel fogják használni az alkalmat, hogy sokat beszéljenek, de a harmadik olvasásnál el fogják fogadni.

A liberális párt a javaslattól nem sok jót várhat, mert az uj választásoknál bizonyára csak veszteni fog és belátja, hogy számára nincs menekvés.

Badeni javaslata ha nem is sikerült valami szerencsésen, de alapját mégis csak az általános választási jog képezi és ha meggondoljuk, hogy Angliának is három javaslatra volt szükség, mig ennyire jutott, akkor Badeni javaslatát nem szabad teljesen jelentéktelennek mondanunk.

Oroszország és a vatikán.

Az orosz czár koronázására állitólag meghivják Oroszországnak lengyel katholikus püspökeit is. A koronázás után a czár meg akarja látogatni Európának összes uralkodóit és Rómába is elmegy. Diplomácziai uton már kérdést is intéztek a vatikánhoz, hogy a pápa hogyan fogadja e látogatást. Ugyanis nagy nehézségeket okoz azon körülmény, hogy kit látogasson meg előbb a czár, a pápát vagy az olasz királyt. További nehézségek kikerülése végett a czár saját diszfogatát fogja Rómába hozatni.

A bécsi választások.

Friebeis kerületi főnök közzé tette a községi képviselők választásának rendjét. Az egyes választások a következő napokon lesznek. Február 27-én a harmadik választási kerületben, márczius 2-án a második kerületben, márczius 5-én pedig az első választási kerületben lesznek a választások.

Osztrák agráriusok.

A folyton csak lelkesedő és panaszkodó de az egyesüléstől a magyar jellemnek megfelelően irtózó magyar agrárius tábor sokat tanulhatna az osztrák agráriusoktól.

Bécsben a IV. országos gazdakongresszus ma tartja üléseit, a melyen egy igen hatalmas társadalmi osztály nézetei és akarata fognak megnyilatkozni. A mi gazdakongresszusaink közül eddig csak a harmadiknak, a mult év májusában tartottnak volt némi sulya, mert ennek a nyomása alatt Bánffy i g é r t (de nem adott) egy törvényjavaslatot az agrár bajok orvoslására. A mi kongresszusunkról a kormány ugyszólván alig vett tudomást, egyetlen miniszter sem volt jelen, és az összes politikai pártok megkisérelték, hogy a maguk részére szimpathiákat biztositsanak a szervezés esetén oly hatalmas gazdaközönség előtt.

Ausztriában az összes miniszterek megjelentek a kongresszus megnyitásán, s a földmüvelési miniszter, Ledebur gróf olyan agrárius nyilatkozatokat tett — állásához és kötelességéhez hiven, hogy az osztrák gazdaközönség a legszebb reményekkel tekinthet a jövő elé.

A jelen kongresszus ránk nézve is igen nagy

---

az ő jegyeséről beszélni. Igy akarta sakkban tartani.

A szép asszony kedvesen mosolygott hozzá. Szemlátomást hizott Bartók Mihály rögtönzött rapszodiáin. S a végén jóakarattal kérdezte tőle:

— És igazán olyan nagyon szereti?

— Oh! nagysága, kimondhatlanul. Ő az éltem üdvössége — volt a lelkes válasz.

— Látom, nagyon is szerelmes. Ezt becsülöm önben, Bartók ur. Hiába a fiatal vér csak nem válik vizzé. Hanem, kedves barátom, ha én önt most próbára tenném, ha azt mondanám, hogy azt a bakfist, mert — — igen, mert én önt szeretem — — nos, mit szólna ön akkor?

S az elnökné megragadta a fiatal ember kezét. Merőn nézett égő tekintetével vele szemközt s a nyugtalanság egy nemével várta a feleletet.

Bartók fölugrott.

— Bocsánat asszonyom — szólt remegő hangon — én becsületes ember vagyok. Ajánlom magamat.

Ingó léptekkel támolygott ki az ajtón.

Szive örömtől dobogott. Öntudata azt mondta neki:

— Győztél, Mihály, méltó vagy reá.

Hanem a háta mögött viszhang kelt. Jól hallotta, az elnökné azt mondta:

— Bolond vagy Miska, nagy bolond.

Bartók nem törődött vele. Ő megmaradt becsületes embernek. Érezte, hogy győzelmének meg lesz az ára, a könyvelőségből semmi sem lesz, hanem tiszta lelkiismerete eléggé kárpótolta őt.

Megbukott. Barátja Daru Péter nyerte el az állást. Ő még esztendeig kinlódott, mig végre szerény hivatalba vergődhetett. Hanem azért boldognak érezte magát: első dolga volt oltárhoz vezetni azt, kinek szivét rég eladta.

Két esküvő volt egy napon.

Daru Péter esküdött örök hüséget az özvegy elnöknének először s utána nyomban Bartók jött két tanuval s a mennyasszonyával. Daru Pétert gazdagság, fény és pompa kisérte, Bartók Mihályt a tiszta öntudat.

A világ a fényes esküvőt megbámulta, hahanem hogy Bartók Mihály állott az oltárhoz boldogságtól ragyogó arczczal, arra a beavatottak azt mondták:

— Bolond ember, igazán öreg bolond.

A nagy ebéd.

Kedves Sándor bátyám! Ha ott a messze távolban olvasni találná a »Tiszántúl« mai tárczáját, — elkövetett indiscréciómért ne kegyeskedjék egy magvaváló baraczk erején tul megharagudni, melynek im készséggel meghajtom derülni kezdő ifju koponyámat.

*

Az e . . . i hivatal irodájába a forrón tüző reggeli napsugár már régóta bekandikál, s nagy kedve telik a hőségben, melyet produkál, gyönyörködik az irgalmas csendben, melynek létre hozásában neki jutott az oroszlán rész. —

A titkár ur szörnyen ingerült, mondhatnám dühös. A személyzetre ólomsuly gyanánt nehezedik ez a nem épen szokatlan lelki állapot. Ép azért az asztal fölé hajolva serényen dolgozik, annyira, hogy fel sem mer pillantani. Az asztalon lévő nagy üvegben félve lapul meg a maradék viz, s a széles ablakpárkányra helyezett üres kávéscsészék csak suttyomban mernek nagyokat ásitani. —

A titkár ur nagyot üt öklével az asztalra. A viz remeg félelmében, a findzsák ijedtükben nyitva felejtett szájjal bámulnak, és a személyzet még határozottabban meglapul. —

Borzasztó hőség!

Az. (Ezt a jegyző ur merészkedi.)

Az ember nem képes gondolkozni!

Az ám!

Mennyire van ide Édes?

Két órányira.

Nem jönne velem Sándor bácsihoz? Este felé itthon leszünk.

Szivesen. —

*

A köny sokszor kicsordult a két ur szeméből, de még itt-ott nyilalást is éreztek a folytonos hahotázástól és oldalukat tapogatva nem egyszer kérték pauza tartásra az elemében lévő Sándor bácsit. —

fontossággal bir, mert a napirend főpontja a Magyarországgal kötendő gazdasági kiegyezés.

A kérdés előadója Kaiser birodalmi gyülési képviselő volt, aki abból indult ki, hogy Ausztria és Magyarország között mezőgazdasági érdek ellentét tulajdonképen nem is létezik. Szakszerü előadása után a következő határozati javaslatot terjesztette a kongresszus elé.

1. Mindkét államfél közlekedési tarifái a Lajthán innen és tulra egyenlő kedvezően állapittassanak meg. A Duna forgalmi szabadsága biztosittassék és a déli vasut megváltassék mindkét államfél által.

2. Nyujtassék kellő garanczia arra, hogy az egyik államfél termelői ne részesüljenek ugy mint eddig, az érvényben lévő vám és kereskedelmi szövetség első czikkelyének ellenében oly külön gazdasági kedvezményekben, melyek a másik államfél termelőire nézve a termelésben, a forgalomban és értékesitésben nehézségeket okoznak.

Ezen szempontból különösen az őrlési forgalom vagy egészen megszüntetendő, vagy legalább minden egyoldalu kedvezményezés annak alkalmazásánál elejtendő.

Ennek biztositására adassék meg mindkét államfél kormányának kölcsönösen egymás ily irányu intézkedéseit ellenőrizhetni.

3. Az Ausztriában egészen más szempontok alá eső földadó Magyarország földjének adójával arányba hozandó.

A földadó főösszege tehát Ausztriában 40 százalékkal leszállitandó és a birtokváltozásokra nézve ez idő szerint érvényben levő tételei megfelelően leszállitandók.

4. A jelenleg érvényben levő vám- és kereskedelmi szövetség VI-ik czikkelye olyképp módositandó, hogy Ausztriának a só-monopolium gyakorlásánál teljes szabadság biztosittassék és ennek következtében Ausztriában a sóárak leszállitandók és gazdasági czélokra elegendő, lehetőleg olcsó só, valamint a sóárak egységesitése minden vidékre nézve biztositandó.

5. A kiegyezésben, vagy egy külön egyezményben rendeztessék az állategészségügy s különösen az osztrák és magyar határon mindkét állam állategészségügy rendőri szolgálatot létesitsen.

6. Gondoskodjék a kormány megfelelő intézkedésekről, hogy a gabonatőzsde a mezőgazdaság igényeinek megfelelőleg reformáltassék s hogy az annyira káros külömbözeti játék hatályosan korlátoztassék, illetve betiltassék.

7. A szeszadó-törvény oly értelemben változtattassék meg, hogy:

a) a kontingens a két államfél fogyasztásának megfelelőleg állapittassék meg s három évenként bizonyos mennyiséggel emeltessék. Ausztriában a kontinges többlet csak mezőgazdasági szeszgyáraknak engedélyeztessék;

b) szövetkezeti szeszgyárak létesülése előmozdittassék, a 8 hónapos üzem 10 hónapra terjesztessék, az ipari szeszgyárak kontingense fixiroztassék;

c) a gazdasági szeszgyáraknak az idegen anyagbeszerzés arányában a szövetkezet kerületén kivül is engedtessék meg a moslék eladása;

d) Magyarországon a kis üstökön gyártott pálinkák után a fogyasztási adó felemeltessék.

8. A soradó-törvényre vonatkozó kiegyezési tárgyalásoknál a kormány a jelenlegi adóztatási rendszer megváltoztatására, a mezőgazdasági sörgyáraknak bonifikáczió nyujtására s a kivitel emelése czéljából kiviteli prémiumok létesitésére hasson közre.

9. Az osztrák mezőgazdák követelik, hogy a vám és kereskedelmi szövetség XX. czikkelye ejtessék el és Ausztria teljes szabadsággal járjon el a másik államfél részvénytársaságai és biztositó intézetei üzemének engedélyezésében.

10. Miután az osztrák »Agrartag« ismeri a házalás okozta hátrányokat, melyek ép a gazdasági népességnél mutatkoznak, azon óhajt kell kifejeznie, hogy Ausztria Magyarországhoz való viszonyának rendezésénél mindenesetre a vám és kereskedelmi szövetség XV-ik czikkelye töröltessék, Ausztriának a házalási ügy kezelésében, illetve engedélyezésében teljes szabadság engedélyeztessék.

11. Ausztria Magyarországhoz való gazdasági viszonyainak ujból való rendezésénél teljes biztositék szerzendő arra nézve, hogy a petroleum-vám lefizetésénél eddig történt viszszaélések elhárittassanak.

12. Mindezen okokból követelnünk kell, hogy Ausztria rövid időn belül mondja fel a Magyarországgal fennálló vám és kereskedelmi szövetséget.

13. A bankkérdés az állam előnyére legjobban önálló osztrák bank felállitásával oldható meg.

Az osztrák gazdák semmi esetre sem adhatják beleegyezésüket azon felmerült tervhez, hogy a bank olykép alakittassék át, hogy Magyarország erre való befolyása még növekedjék és okvetlenül követelniök kell az államnak a bank tiszta nyereségében való nagyobb arányu részesedését és az agrár hitelnek a bank által való felkarolását.

14. Ausztria és Magyarországnak a közös kiadásokhoz való hozzájárulása csak körülbelül 55—60: 45—40-hez való arányban felel meg a két államfél gazdasági viszonyainak.

A fogyasztási adó visszatéritések kiadásai a nyers adóbevétel arányában osztandók meg a két államfél között. A vámbevételek a külföldi behozatal arányában volnának megosztandók.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Február 21.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán gr., Hévizy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső br., Dániel Ernő, Lukács László, Josipovich Imre.

Hitelesitették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Ujabb kéthavi indemnity.

Napirend előtt

Lukács László pénzügyminiszter benyujtja az 1896. év első negyedében sérelmes közterhekről és állami kiadásokról szóló 1895. évi XLIX. t.-cz. hatályának az 1896. évi május hó végeig való kiterjesztését.

Hermann Ottó: A kereskedelmi miniszter tegnapi beszédében egy oly kijelentést imputált neki, melyet szóló soha sem mondott. Csak ezt kivánta kijelenteni.

Következik a napirend

a közoktatásügyi tárcza költségvetésének folytatólagos tárgyalása.

Elsőnek szól:

Kossuth Ferencz: A háznak igen nagy a türelme, hogy végig hallgatta a kereskedelemügyi miniszter beszédét, aki beszélt igen sokat mellékes dolgokról, a jelentékeny ügyek fölött, azonban csak átsiklott. Beszélt a mérték hitelesitésről, a tanárdijak fölemeléséről, a postaaltisztek kapupénzéről, de nem beszélt a quotáról. Igazán érthetetlen, hogy a magyar miniszter ugy mellőzi a magyar nemzet érdekeit legjobban érintő kérdéseket.

A vám szerződés.

Az osztrákok bennünket el akarnak taszitani. Ausztria közel 30 évig visszaélt a mi járatlanságunkkal (Helyeslés balfelől) s ha most ismét feláldozzuk érdekeinket, akkor nem járatlanságunkkal élne már vissza Ausztria, hanem gyávaságunkkal. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az osztrákok azt látják, hogy az ő óriási érvágásaik daczára Magyarország nem csak megél, hanem fejlődik; észrevették az osztrákok, hogy Magyarországnak nincs annyi önbizalma, mint a kis Szerbiának. De hát a magyarnak nincs önérzete, csak akkor, mikor kardhoz kell nyulni? Nem merjük észrevenni, hogy 30 év alatt mennyi pénzt huztak ki az osztrákok zsebünkből?

Meggyőződése egész erejével, hazafisága teljes hevével szól a kérdéshez, szól pedig azért, mert végre eljött az az idő, amikor hazánk önállósága érdekében tehetünk valamit. Ugy látja, mintha a magyar állam önállóságának hajnala pirkadni kezdene, mintha kezdene felkelni az önállóság napja, melynek sugarai az ő szivéig hatnak. (Élénk tetszés a szélsőbalon.)

Az önálló vámterület megszilárditaná az állameszmét, mert a jólét az, mely legjobban megerősitheti a haza lakóinak hazafiságát.

Az önálló vámterületet politikai és közgazdasági okokból kivánja. Politikai okokból, mert csak teljesen független állam fejlődhetik, csak ilyen állam fejlesztheti belső ügyeit. Közgazdasági okokból is követeli az önálló vámterületet, melyhez Magyarországnak a 67-iki kiegyezési alapon álló joga van. A 67-iki kiegyezés is elismeri a magyar önálló vámterületet.

Magyarország nagyon fejlődik a vámszerződésekkel, de fejlődött azok nélkül is. Ausztriával kötendő vámszerződésre nincs szükségünk, főleg mikor látjuk, hogy a Reichsrathban Magyarország nevével mily csufot üznek, anélkül, hogy az elnök szükségesnek látná a rendreutasitást.

Ha a teljes elválasztást Ausztriától keresztülvisszük, Ausztriának nem lesz jobb barátja,

---

Igy aztán hamar telt az idő. Már a delet is elharangozták Édesen, s az öreg még mindig a szónál tartott. — Semmi előkészület a tálaláshoz. A két vendég kezdé furcsán érezni magát. Már az élczek nem birtak előttük annyi éllel, mintha hiányzott volna belőlük a humor, a legváratlanabb fordulatok a legmegkapóbb szójátékok, a legképtelenebb helyzetekre sem reagáltak többé.

Azután a vidámság eltünt az arczukról, hanem helyette a szomoruság komor fellegei kezdtek jelentkezni s mint vihar előtt távoli menydörgés, hallatszott egyszer-egyszer a gyomorkorgás vésztjósló moraja.

De Sándor bácsi — tört ki végre a titkár ur — hát az ebéd?!

Ugy! az ebéd? se baj, van kenyér, szalonna, sonka, nyári kolbász gyümölcs, bor! Jó?

Neem?? No várjatok, ezen is segitünk. A régi időkből van itt valahol egy tyuk a gazban. — Fogjuk meg.

A kabátok egy pillanat alatt leszármaztak. És kezdetét vette a hajtás. Hajh! és milyen hajtás. — Az üröm hatalmas hajtásai, az alattomosan meglapuló szederindák, az álnok csalán, a kellemetlen illatu bürök, a szuró maszlag — hej sokszor földre teritették a vadászszenvedélytől elragadott társaságot. —

A kifogástalanul vasalt fekete nadrágok és mellények telve bojtorjánnal, farkas foggal, a kézelőt és inget megfestette a gyalogbodza zöldre és lilaszinüre. A karokat és arczot összevissza karczolta a szeder inda, hólyagot huzott rajtuk a csalán. — És hozzá az a bestia fáradhatlan vala.

Végre nagy visitás jelzi, hogy hurokra került a tojó. A megszoritott pára tágra nyitott csőrrel liheg s rekedt hangokat hallat, diadal érzettől mosolygóvá válnak az arczok, a szomszéd kerités mögül hangzó elfojtott vihogás pedig elárulja, hogy hálás néző közönsége is akadt a sportnak.

Ez van. De hol egy asszony. Halljátok fiuk: egy asszony? Nálam nincs, nem is szokott lenni. Már pedig én sütök, mosok, vasalok, sőt főzök is egyetmást, de nektek, ilyen gavalléroknak izlését még nem tudnám eltalálni. A fődolog egy asszony a tyukhoz. — No ne busuljatok hozok egyet a kopogóját. —

Erre azonban nem volt szükség. Az egyik vihogó hang tulajdonosa kiegyenesedik. —

Ni-ni! az öreg Populáné.

Hej nagyanyjuk jöjjön csak jöjjön. Ne kerülgessen, ott ott a betaposott keritésen keresztül, a hol akkor szokott járni, ha gyümölcsöt jön lopni. Igy ni!

— Tud e jól főzni?

Hogy ne kérem hisz én. . .

No, hát, itt van ez az izé látja? Csináljon az egyik feléből marhahus levest, a másikból rántott csirkét.

Na fiuk! ez aztán koloszálisan sikerült! Ugye?

— Nem nagyon!

Tótteleki.

mint szóló, mint a függetlenségi és 48-as párt. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon.)

Ausztria és Magyarország érdekei homlokegyenest ellenkeznek. Mi földmivelő nép vagyunk, Ausztria iparos ország, s a mi érdekeinket Ausztriáéval összeegyeztetni anélkül, hogy a mi érdekeink veszélyeztetve ne volnának, igen bajos.

A 67-iki kiegyezés alkalmával, mikor kimondták a közös vámterületet, azt hitték, hogy megnyilik számukra az európai kereskedelem, pedig ennek épen az ellenkezője bizonyult be, mert természetes, hogy mikor mi kitaszitottuk a civilizált nyugati államok iparcikkeit piacunkról, ők is elzárkóztak előlünk.

Magyarország az osztrák iparczikkekre valóságos adót fizet s ezt számokkal is kimutatja. *Keleti* Károly kimutatta, hogy Magyarország 25000000 frttal adózik azért, hogy osztrák ipari cikkeket használ el. Kimutatja számokban, hogy 1245 millió forintot vesztettünk a kiegyezés óta, vagyis azon összeget, a melyet megnyertünk volna, ha kellőképen megvámoltuk volna az osztrák iparczikkeket.

Hol lennénk most, ha ezt a horribilis összeget megtakaríthattuk volna!

De nézzük az érem másik oldalát, az ausztriai oldalát, s itt főleg azon három iparcikket, melyek terén Ausztria leginkább emelkedik, a textil, ruha- és bőripart, s mit látunk? Azt, hogy azon iparágaik rendkivüli emelkedéséhez mi járultunk hozzá a legnagyobb mértékben. Az utolsó tiz év alatt 400 millió hasznot fizettünk osztrák czikkek behozatala által az osztrák zsebekbe, amely haszon pedig a miénk maradhatott volna.

Ausztriára nézve sokkal fontosabb az osztrák vámterület, mint ránk nézve, amit elismer mindenki, amit még az osztráknak magának is el kell ismernie. A kereskedelmi csarnok, a mely a leglojálisabb testület, azt mondja, hogy ha a közös vámterület felmondatnék, akkor az osztrák ipar összeroskadna, s Ausztria mégis azon panaszkodik, hogy a közös vámterület mellett ipara hanyatlik.

Fogyasztási adók.

Nemcsak a vám- és kereskedelmi szerződés által szenvedett Magyarország igen nagy károkat, hanem a fogyasztási adók által is. Az első 10 év alatt Magyarország szesz-, sör- és czukornál fogyasztási adó czimén kapott 90 millió forintot, de viszont ezen czikkek után ily czimen Ausztriának fizetett 24 millió frtot. A második és harmadik évben még nagyobb az aránytalanság s attól tart, hogy ha az ujabb vámszerződés megköttetik, lassan mi horribilis összegeket fogunk fizetni fogyasztási adók czimén a szesz, sör és czukor után, de viszont mi semmit sem fogunk kapni.

A quóta.

Mi 67-ben elfogadtuk a 30%-es quótát, annak reményében, hogy mindenki jóakaratával Magyarország ipara emelkedni fog. De az osztrákok már 72-ben kivitték, hogy sokkal nagyobb összeget fizessünk, mint amilyen eredetileg meg volt állapitva.

Lehetetlen meg nem köszönnie azok figyelmét, akik beszédét végig hallgatják, de fájdalmas szivvel látja, hogy a padok üresek akkor, mikor az ország legfontosabb érdekeiről van szó.

Kéri a kormányt, illetve határozati javaslatot nyujt be arra nézve, hogy a kormány azonnal mondja fel az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámszerződést.

Határozati javaslata következő: »Utasitja a ház a kormányt, hogy az 1887. évi XXIV. t. c. értelmében azonnal mondja fel az Ausztriával fenálló vám- és kereskedelmi szerződést, és egyuttal tegye meg a szükséges intézkedéseket és előkészületeket az önálló magyar vámterület létesitésére vonatkozólag.« (Hosszantartó lelkes helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon, szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

Smialovszky Valér: Kötelessége a képviselőknek a Kossuth által felhozott kérdésekben pártjaik szerint állást foglalni. (Zaj a bal- és szélső baloldalon. Elnök csenget.)

Beszélni akar a vasutügyekről. Az államositás következtében vasuti főhálózatunkat most már minden irányban a legkedvezőbb módon kiterjeszthetjük. A vasuti politika rendezését egész Magyarországon helyes alapokon fekvőnek látja. Sokan azt mondják, hogy nálunk valóságos vasuti mánia uralkodik; elismeri, hogy e téren van valami lázas állapot, amelyre azonban szükség van, s csak akkor válnék ez az állapot betegséggé, ha többé nem volna szükségünk vasutakra.

Smialovszkynak beszéde után az elnök az ülést két órakor bezárja.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 23. A biharmegyei kereskedelmi, ipar, termény és hitelbank közgyülése d. e. 9-kor.
» 23. A rabsegélyző-egylet ülése d. e. 10-kor.
» 29. Biharmegye központi választmányának ülése.
Márczius 1. Ügyvédi kamara közgyülése d. e 10-kor.
» 5. Voniga Dávid sajtópöre.
» 8. A biharmegyei és nagyváradi nőegylet tárgy-sorsjátékának huzása
» 11. Hoffer Géza sajtópöre.

UJDONSÁGOK.

* **Inczidens a képviselőházban.** Kossuth beszéde alatt, mikor arról beszélt, hogy az osztrákok bennünket kijátszanak, Hentaller azt kiáltotta közbe: gazok azok, nem szövetségesek! A gyorsirók jegyzetükbe belevették e közbeszólást, de Fenyvessy Adolf, a gyorsiroda főnöke fölvitte Szilágyi Dezsőhöz s megkérdezte, hogy mit csináljon? Szilágyi azt mondotta, hogy törölje ki, mit Fenyvessy meg is tett. Ebből éles konfliktus támadt Hentaller és Fenyvessy között, mely a folyosón zajos megbeszélés tárgyát képezte.

* **Albrecht Salvator főherczeg betegsége.** Egy Bécsből érkezett távirat szerint a Bozenben betegen fekvő Albrecht Salvatar főherczeg állapotáról ma egész nap a legkedvezőtlenebb hirek keringtek. Délelőtt tiz órakor megérkezett a hivatalos orvosi bulletin, mely szerint a beteg főherceg allapotában a tegnap beállott javulás még folyton tart és a láz is alább hagyott. Az orvosok azt hiszik, hogy a főherceg élete megmenthető lesz.

* **Gróf Dániel Ernő.** A Hazánk irja, hogy a Bánffy-kormány kereskedelmi ministere, Dániel Ernő legközelebb megkapja a grófi rangot. A kitüntetést a ministernek a millenáris kiállitás rendezése körül szerzett érdemeivel hozzák kapcsolatba.

* **A Mátyás templom fölszentelése.** A budavári Mátyás templomot, a mely eddig csak meg volt áldva, április utolsó napjain szentelik föl. A szertartást Vaszary Kolos hercegprimás végzi hét megyés püspök segédletével.

* **Magyar divat.** Festetics Andor gr. igazgató inditványára a nemzeti szinház több előkelő müvésze és tisztviselője elhatározta, hogy a millénniumi kiállitás idején magyar ruhát fog viselni; egyszersmind meg akarják kérni tagtársaikat és a többi szinházak müvészeit is, hogy kövessék a példájukat. Kivánatos, hogy a derék müvészek ne kedvetlenittetnék el magukat közömbös emberek gunyolódása által; a nagy közönség bizonyára rokonszenvvel fogadja és követésre méltónak találja a példájukat. A hatvanas években is a nemzeti szinház tagjai hozták ujból divatba a magyar viseletet.

* **Lesz-e árviz?** A vizállás mai helyzete a Berettyó és Sebes-Körözs folyókra nem mondható kedvezőtlennek. Ugyanis a hó kevés kivétellel eltávozott, anélkül, hogy az olvadás akár a folyókban áradást idézett volna elő, akár pedig belvizeket okozott volna. A január havi állandó és nagy fagyok a folyókban vastag jégréteget képeztek. És pedig a Sebes-Körözs folyón Körösszeg, Nagy-Harsány, M.-Homorog, Szeghalom határaiban 40 cmt. vastag jég képződött, a többi részeken és a Berettyó folyón 30—35 cmterre vastagodott a jég. A február első felében beállott enyhe időjárás folytán ma már a jég vastagsága csak 20—30 cmt. közt váltakozik. E kedvező körülményhez járul még az is, hogy a vizállás általában igen alacsony és igy az ezt fedő jégtömeg is ehhez képest nem oly nagy mint máskor szokott lenni. Ha tehát a tavasz nem fog a jég elzajlása előtt rendkivül hirtelen, bő és állandó esőt hozni, akkor lehet kilátásunk arra, hogy a Körözs völgye ez évben a nagyobb és veszélyesebb árvizektől és ezeknek sulyos következményeitől meg lesz óva.

* **A nagyváradi függetlenségi és 48-as párt** választmánya több sürgős ügy elintézése végett f. hó 23-án vasárnap d. e. fél 11 órakor a 48-as kör helyiségében választmányi ülést tart.

* **A város mult évi feleslege.** Lapunk csütörtöki számában közöltük, hogy a városi főszámvevő most állitja össze Nagyvárad város mult évi zárszámadását. Ennek kapcsán felemlitettük, hogy a városban olyan hirek keringenek, miszerint a mutatkozó tetemes összegü felesleg részben abból származik, mert különösen a községi adók behajtását forszirozta az adóhivatal, s egyeseknél az állami adó hátrányára a községi adóknál tulfizetések is eszközöltettek. Az adóhivatalnál megejtett vizsgálat kideritette, hogy ezek a hirek nem felelnek meg a valóságnak, mert a törvény szerint mindig kellő figyelemmel voltak az állami adók befizetésére s a községi adók csak megfelelő arányban szedettek be a városi adóhivatal által. Igy természetesen elesik az általunk a hirhez füzött kommentár is.

* **Tüz a nagypiaczon.** Tegnap 4 és 5 óra között rémes harangkongatás keltette fel álmából a nyugvó polgárságot. A kongatások száma Katona-várost jelezte, az olasziak és az uj-városiak tehát megfordultak a másik oldalukra. Annál nagyobb volt a rémület Katona városon. Az utczákon csakhamar futkosni kezdtek a hiányosan öltözött alakok, kérdezgetve, hogy hol van a tüz. Nemsokára azonban vastag tüzoszlop emelkedett a nagy-piacz felől, félelmetesen világitva az oszladozó sötétben. A tüzoltóság későn értesült a bajról, s igy csak akkor jelent meg a helyszinén mikor már az egész tető lángban állott. Nagy Piacz 65. sz. özv. Herstein Mórné egyemeletes háza égett. Az tüzoltóság megmentette a szomszéd házakat, de ennek a teteje egészen leégett. A házban van egy gyógyszertár, fodrász üzlet, szabó üzlet és ruha kereskedés, s ezeknek, továbbá az emeleti lakóknak sincs semmi káruk. A tüz a szakértői vélemény szerint onnan származott, hogy a kéményseprők a kémény égetésekor leverték arról a szarufáról a téglát, mely keresztül vonul az egyik kéményen. A csupasz szarufa azután a folytonos tüzelés következtében meggyult. A ház 6000 forintra volt biztositva.

* **Jó a jég.** A »Biharmegyei Kaszinó« erkélyén vigan leng a kék lobogó, a kirakatokban ott diszeleg a Város-liget táblája, mely hirdeti Halifax buzgó hiveinek, hogy hiába van február vége, hiába süt olyan melegen néha-néha a nap, azért a Városligetben még mindig j ó a j é g. A kik tehát már eltették a korcsolyájukat és nagybusan lemondottak erről a szép és nemes téli élvezetről, csak vegyék elő ismét és mulassanak holnap, mert lesz alkalom.

* **Nagyváradi őrmesterek a kiállitáson.** A hadügyminiszterium megbizása folytán egy fővárosi fényképész sorra járja az összes magyarországi gyalog- és lovasezredek állomáshelyeit, hol az illető ezredek őrmestereit együtt csoportositva lefényképezi. Legelőször ezen fényképész a 7-ik hadtest területén fekvő ezrednél kezdte meg és pedig *Nagyváradon a 37-ik József főherczeg nevét viselő gyalogezrednél*, hol igazi bihari- és hajdumegyei tipusok van-

nak. Jelenleg Debreczenben időzik a megbizott fényképész, ki ott a hajdani hires 39-dik Dom Miguel gyalogezredet és 15-ik számu Pálffi-huszárok őrmestereit fényképezi le.

* **Betörőbanda a Hortobágyon.** A debreczeni rendőrség huszonöttagu, fegyverekkel ellátott betörőbandát nyomozott ki, amely a nagyerdő és a város között levő nyaralókat törte fel egyenkint. A jó madarak még a butorokat is magukkal vitték és aztán elhordták a hajdu-böszörményi országuton levő csárdába. Itt szabadon gazdálkodhattak, mert a csárda ujév óta lakatlan. A butorokon tehát ugy adtak tul, hogy a csárda falaira nagy táblát függesztettek ezzel a felirással:

Üres a csárda.

A butorok eladók.

A hortobágyi butorraktár elé állt a banda egyik tagja, ki harmonikálással töltötte az időt, miközben az utasoknak kinálgatta az ellopott butorokat. Ily módon folytatta a banda garázdálkodásait, mig végre tegnap éjjel a rendőrség elfogta az inspekcziózó betörőt, ki bevallotta, hogy egy huszonöttagu bandához tartozik. Az üres csárda tele volt a legdrágább butorokkal, házi eszközökkel, melyeket mind a debreczeni nyaralókból loptak.

* A **császári család idillje**. Vilmos német császár tudvalevőleg példás családi életet él és a merev udvari etikettet kizárta a császári család belső köréből. A hatalmas imperátor lovasdit játszik kis fiaival, a kik néha ugyancsak meglegyintik az ostorral az apjokat. A császárné pedig mosolyogva gyönyörködik a pajkos játékban. A két legidősebb herczeg ujabban átköltözik a plöni kastélyba, a melyet most kötnek össze a berlini palotával telefonsodronynyal, hogy a császári pár mindig beszélhessen a gyermekeivel. A császár különben e tekintetben nem követelő, ugy hogy a potsdami kastélynak például nincs külön összeköttetése a berlini császári palotával és Vilmos császár éppen ugy, mint bármely alattvalója, elballag a távbeszélő állomásra és onnan beszélget, akivel akar. Természetes, hogy a beszélő hely közeléből eltávolitanak minden idegent. Táviróhivatalok és külön vezetékek azonban minden császári palotában vannak. A császár, a császárné és Frigyes császárné táviratait a belföldön dijmentesen továbbitják, a külföldre szóló táviratokat azonban meg kell nekik is fizetni a császár magánpénztárából.

* **Megiopta szállásadóját.** Kállay Sándor fiatal csavargóra ráesteledett tegnap a Szt.-János utczán. Nem volt már kedve kimenni a szöllőhegyen lakó bátyjához, bement tehát Spira Józsefhez és szállást kért tőle éjjelre. A jószivü gazda megkönyörült a hajléktalan emberen és adott neki meleg szobát, puha ágyat. Kállay Sándor pedig meghálálta ezt a szivességet olyformán, hogy reggel mielőtt a szállásadója felkelt volna, tovább állott és magával vitte a két párnát, pokróczot, lepedőt. Spira József feljelentette a tolvajt a rendőrségnél, mely a csavargó bátyjánál, Kállay Imrénél megtalálta a lopott tárgyakat és a tolvajt is. Kállay Sándor most egy darabig olyan helyen fog hálni, a honnan bajosan lesz valami elvinni való.

* **A Pulszky-ügy.** Egy félhivatalos lap közli Terracino Arnoldnak a néhány év előtt eladott Museo Castellani volt igazgatójának azon kijelentését, a melyben Sebastiano del Piombo képét valódi Rafael képnek mondja, mig Bode és Müntz berlini tanárok az ellenkező álláspontot foglalják el. Terracino Arnold azt mondja, hogy az idegen müértők rendszerint csak fénykép utján ismerik az emlitett képet és igy határozott véleményt nem mondhatnak róla. Olasz müvészek nem is kételkednek benne, hogy e képen a fejet Rafael festette. A többi részt ők festették át. Terracino lehetségesnek tartja, hogy a szivek alatt Rafael monogrammja rejtőzik. A kép árát sem tartja magasnak és azt mondja, hogy egy gazdag mükedvelő szintén meg akarta venni e képet, de néhány perczczel elkésett. Chevigné grófnét Terracino nem látta, de azt hallotta, hogy grófi származásában kételkednek.

* **Az anya emléke.** Olyan a kis Pista, mint a madárfiók, a melynek leverték a fészkét. Az apja rég a temetőben van, az anyja csak két hete, akkor halt meg egy szomszédos faluban. S a kis fiu elindúlt gyalog a télies időben valami messze lakó rokonához, hogy annál majd oltalmat és otthont talál. Hanem elcsigázta az ut nagyon, az éhség is kinozta, hiszen pár napja olyan szerencsétlen a koldulásban.

Behozták a rendőrség elé.

A jószivü kapitány adott neki meleg ételt, aztán kiadja a rendeletet, hogy Isten hirével bocsássák szabadon utjára.

A kis fiu csak arra kéri a tekintetes urat, hogy adassa neki vissza azt az ezüst forintosát, a mit a rendőr elvett tőle.

— Nini! kiált föl a kapitány, hisz azt mondod, hogy két napja nem ettél. Hát ha egy ezüst forintosod van, miért nem vettél rajta magadnak valamit.

Megcsillannak a kis árva fiu szemei, görcsösen szoritja kezébe a visszakapott kedves emléket:

— Az anyám adta . . . .

* **Egy őrmester nemeslelkűsége.** Szász József honvéd törzsőrmester dicséretre méltó ajánlatot tett a városnak. A selyemtenyésztés előmozditása érdekéből eper fákat nevelt. 160 drb. kiültetésre alkalmas fácskája van, de nincsen megfelelő területe, a hova kiültesse a fákat. Azt kéri a várostól, hogy engedje meg azok kiültetését az ő lakásához közeleső Fáczán, Nagy-Temető- és Széles-utczák gyalogjáróihoz és a Faczános-kertbe vezető út két oldalára. A kiültetés költségeit, a felügyeletet Szász József a sajátjából fedezi. Azt akarja elérni ezzel, hogy mig az emlitett utczák szép fasorokat nyernének, a környék lakosságának alkalom nyujtatnék a selyem termelésre.

* **Kémény tüz V.-Velenczén.** Tegnap este fél 9-kor Várad-Velencze 48 sz. háznál kigyuladt a kémény. A tüzoltók azonnal megjelentek a helyszinén és eloltották a tüzet. Semmi nagyobb baj nem történt.

* **Tavaszi lószemle.** A 14-ik huszárezred pótkeret-parancsnoksága értesitette a várost, hogy az ezredtől Nagyváradon, Biharon, B.-Böszörményben, B.-Püspökiben, Körösszegen, Kisjenőben, Köröstarjánban, M.-Homorogon, P.-Pankotán, P.-Iklódon és Erolasziban magánvállalkozóknak tartásra kiadott lovak felett márczius hó 15-én reggel tartják meg a szokásos tavaszi lószemlét, Nagyváradon, az »Arany Szarvas« vendéglő udvarán. Kéri a parancsnokság, hogy a szemléhez az egyes községek előljáróikat küldjék ki.

* **Az ujvárosi iskola telke.** A községi iskolák fejlesztésére a város által kiküldött bizottság, tudvalevőleg az ujvárosi községi elemi fi- és leányiskola helyéül a nagy-Teleki-utczai Grünfeld-féle házat és telket ajánlotta a városnak megvételre. A Goldstein-örökösök most ajánlják a városnak a tulajdonukban levő nagymagyar-utczai 355. sz. házat. Ezen ház telke 1060. négyszögöl s 8000 frtért hajlandónak nyilatkoznak a város részére átadni.

* **Áthelyezés.** A földmüvelésügyi miniszter tudatja, hogy Soós Károly kerületi áll. állatorvost, a szolgálat érdekében folyó évi márczius hó 15-től Esztergomba helyezte át. Biharmegye területére a ker. állami állatorvosi teendők ellátásával Csányi Imre állatorvost bizta meg a miniszter. Soós Károly hosszu ideig állomásozott Nagyváradon s távozását különösen a gazdaközönség sajnálja.

* **A gyónási titok.** Burtz kath. plébánost egy hagyatéki perben tanuként halgatták ki s mert gyónási titoktartásról volt szó, azt vallotta, hogy semmit sem tud a dologról. Az ellenfél ügyvédének sikerült bebizonyitani, hogy a plébános tud a dologról s ennek folytán a mühlhauseni törvényszék hamis eskü vétségeért 15 havi börtönre itélte. Egész Németországban nagy érdeklődéssel várták ez ügyben a birodalmi törvényszék itéletét. A birodalmi törvényszék mult héten tárgyalta ezt az esetet s noha ez nem is ment bele a theológiai kérdés birálatába, a vádolt plébánost végérvényesen felmentette.

* **Aranygyürü.** Róth Henrik nagyon jó ismerőse már a rendőrségnek. Többrendbeli csalások méltóvá tették arra a rangra, melynek viselőit közönséges néven ugy hivják, hogy rovott előéletüek. Hát Róth Henrik meg akarja érdemelni a czimet, rászolgált az elnevezésre ma is zseniális módon. Egy »arany« gyürüt hordozott ma az utczán és kinálgatta a kevésbbé szakértőknek két forintért. Nem akadt rá vevő. Már-már felhagyott a reménynyel, hogy tul adhat rajta, mikor megfogta a vasut felé Grün Farkast.

— Vegye meg ezt az arany gyürüt két forintért.

Grün Farkas szabadkozott, hogy nincs csak 50 krajczárja.

Róth Henrik oda adta annyiért is.

Mikor hazavitte dicsekedett vele a nagyapjának, hogy milyen jó vásárt csinált.

Akkor világositották fel, hogy rezet vett arany helyett, ami nem ér meg 20 krajczárt sem. Róth Henriket most keresi a rendőrség és mert állandó »tartózkodási helyei« vannak, valószinüleg hamar megtalálja.

* **Kedélyes bérkocsisok.** A bémer-téren bérkocsi állomás van — különben szükségtelen is mondani, mert mindenki tudja. De azt már nem tudja mindenki, hogy a bérkocsisok között elsőségi jog uralkodik. Ez az elsőségi jog abban áll, hogy a ki legrégebben van az állomáson az foglalja el az első helyet, a minek ismét az az előnye, hogy a füttyentésekre az első kocsi megy a vendég elé. A dolog megértésére még annak konstatálása is szükséges, hogy a kocsisok között öregek és fiatalok, jámborok és hunczutok is vannak. Most már azután elmondhatjuk a történetet. Egy öreg 58 éves kocsis állott az első helyen, epedve várta a vendéget és hegyezte a fülét minden füttyentésre. A fiatalabbak egy kis örömet, de végső eredményében bosszuságot akartak szerezni az öregnek; oda ment hát egy a »Magyar Király« elé és fütyölt. Az öreg persze gyorsan lekapkodta a pokróczot és hajtott a hang irányában. Ott azonban nem talált senkit, aki szolgálatát igénybe akarta volna venni, vissza ballagott hát nagy busan a helyére. De az első helyet akkorra már elfoglalták és csak hosszas kiabálás után tudta ismét visszakapni. A vendég még mindég késett, az öreg még mindig ott szomorkodott a bakon. Megcselekedték hát vele a tréfát mégegyszer, csakhogy most már a kis hid felől és mikor az öreg a lámpáját meg akarta gyujtani, nem hagytak neki békét. Ha az egyik oldalon gyujtotta a másikon elojtották. És igy tartott ez jó sokáig, mig végre ott akarta őket hagyni. Akkor meg azon vette észre, hogy az ostor nyele csupa kulimász; tele volt az ostortartó bőr kocsikenőcscsel. Már ez sok volt, az öreg is csak kijött a türelemből. Feljelentette a dolgot a rendőrségnél. A kedélyes kocsisokat szigoruan megbüntetik.

* **A módositott biblia.** A vállalkozó szellemü amerikaiak még a szent bibliának sem hagynak békét. Tulságos erkölcsösségükben még a bibliában is fedeztek fel olyan pikáns részleteket, a melyek szerintük nem valók a gyermekek kezébe. A chikágói közoktatásügyi tanács, ki a franczia Berenger tanácsoson is tultett erkölcsösség dolgában, már meg is módositotta a bibliát az iskolák számára. A módositás pompásan sikerült. — Az Énekek Énekéből rendre kihuzgálta a szerelmes mondásokat. Ugy tett, mint a szemérmes leánynevelőnő, a ki a népdalnak ezt a sorát: Várom a rózsámat, igy korrigálta ki: Várom a — mamámat. A módositott bibliából természetesen kimaradt a József és Putifárné története is, de még sok más is. Kifogása mindenesetre sok lehetett a biblia ellen, mert a négy ujjnyi vastagságu könyv, 200 oldalas füzetté zsugorodott össze.

* **Ferencz Ferdinánd főherczeg utazása.** A középtengeri osztrák-magyar hajórajhoz tartozó »Duna« korvette, mint egy trieszti távirat jelenti, kivált társai közül és Alexandriába hajózott, a hol bevárja Ferencz Ferdinánd főherczeget. Hogy a főherczeg közvetlenül hazautazik-e vagy előbb hosszabb tengeri utat fog tenni, az még nincs elhatározva. Az beszélik, hogy a főherczeg a tavaszt egy osztrák klimatikus gyógyhelyen fogja tölteni.

* **A kálvária-utczai ovoda.** A Kálvária-utcza környékén felállitandó községi óvoda helyiségére nézve már több háztulajdonos felajánlta a városnak megvételre házát és telkét. Tegnap ismét érkezett egy ajánlat a polgármesterhez. Miskolczy György nyug. törvényszéki biró Nagy-Kut-utczán levő 1000—1100 négyöl területü házát és telkét felajánlja óvodai czélra, 9000 forint vételárért. A ház elég alkalmas helyen, a Nagy-Kut-utcza elején van.

* **A polgári házasság és a statisztika.** Hogy a vallástalanságot mennyire mozditja elő a polgári házasság, bizonyitják a következő statisztikai adatok. Berlin városában 1894. évben 6232 olyan protestáns házasságot kötöttek az állami anyakönyvvezetői hivatal előtt, melyek, mint ők mondják, egyházilag meg nem áldattak. És ugyancsak azon évben 7800 protestáns házasságból született gyermek maradt megkeresztelés nélkül. Mint ezek a példák is bizonyitják, a hivő protestánsoknak áll leginkább érdekében, hogy a kötelező polgári házasság ellen sorakozzanak.

* **Negyvennyolcz millió forint — füstbe.** A dohánygyártmányok és szivarok eladása 1895. évi január 1-től ugyanazon év deczember végéig a magyar korona országaiban, egybevetve a mult év hasonló időszakával, ismét jelentékeny eredményt és emelkedést tüntet fel. Egyes szivarfajoknál a fogyasztás óriásinak nevezhető, igy többek közt Kuba portorikót mult évben 90 millió darabnál többet adtak el, az emelkedés csak ez egyetlen szivarfajnál 19 millió 144 ezer 941 darabra rug, mi egybehasonlitva 1894. évben történt fogyasztással 26.8 százalék emelkedésnek felel meg. Ezen szivarok a közönségnek kedvencz szivarjai és mint Wekerle-szivarok kelnek el a dohánytőzsdékben. Ezen szivarfajon kivül legtöbbet árusitottak el a Veveyszivarokból, itt az emelkedés 241.6 százalékot tüntet fel, de ezen emelkedés annak tulajdonitható, hogy e szivarfaj olcsóbb áron végelárusittatott. Ellenben kevesebbet adtak el regalitást 1,024.197 darabbal vagyis 12.6 százalékkal, millarest 1,211. 900 darabbal, vagyis 50.6 százalékkal, panatellast 109.250 darabbal, vagyis 23.1 százalékkal, portorikót 2, 726,300 darabbal, vagyis 4.1 százalékkal, finom virginiát 8,533.495 darabbal, vagyis 23.7 százalékkal, rövid virginiát 183.500 darabbal, vagyis 40.9 százalékkal, vegyes külföldit 11.600 darabbal és végül k. rövid magyart 5,113.800 darabbal vagyis 8.6 százalékkal. Összes pénzeredményt 1895-ben 47,809.100 forint 01 krajczár, 1894-ben 46.310.132 forint 44 krajczár, vagyis 1895-ben 1,489.967 forint és 57 krajczárral több.

* **Veszedelmes szivarszipkák.** Az orvosok tapasztalata szerint a szivarok sokszor ragályos betegségeket terjesztenek. Utóbbi időben azt is tapasztalták, hogy a tollszárból készült szivarszipkák szintén fertőző betegségeket terjesztenek. A baj ellen állitólag az nyujt védelmet, ha a szipka végét megpörkölik. A tiszti főorvosi hivatal most erre a veszedelmes körülményre is kiterjeszti a figyelmét.

* **Kétszáz emeletes ház.** Az amerikaiak nem hagyják magukat lefőzni. Évek óta tervezgetnek valami kolosszális épitményt, a melylyel az Eiffel tornyát tulliczitálják. Ez a terv most végre a megvalósulás stádiumába lépett. Harding és Gooch new-yorki kereskedőczég egy kétszáz emeletes ház épitését kezdte meg. A ház háromszor olyan magas lesz mint az Eiffel-torony. Mintegy százezer irodahelyiség lesz a hatalmas épületben, mig tetején kerttel ellátott vendéglőt létesitenek. Az egyes emeletekre a feljárókon kivül felvonó fog vezetni, a melyet villamos erő hajt. Kétféle felvonó lesz működésben. Az egyik minden emeleten megáll és tizedfél percz alatt ér fel az utolsó emeletig, mig a másik csak minden tizedik emeletnél állapodik meg és harmadfél percz alatt teszi meg az utat. A felhőkarczoló tetejét egy óriási tüzgolyó fogja alkotni. Amerika nagy városaiban eléggé gyakran látható tizenöt-huszemeletes házaknál azt a sajátságos tüneményt lehet észlelni, hogy a házak nagyon mélyen lesülyednek. Ennek az oka abban rejlik, hogy az agyagos talaj az épület nagy sulyától alásüpped.

* **Bálrendező, mint vizsgálóbiró.** Aradról irják a következőket: Érdekes jelenet játszódott le a farsang utolsó napján az egyik aradi tánczhelyiségben. H. J. tekintélyes iparos neje szembe került a négyesnél Palánky Magdolnával, akinek a szépségénél szebb volt a karkötője, a gyémánttal kirakott aranyabroncs. Az ékszerben H.-né a magáéra ismert, melyet már két év előtt elloptak tőle. Hogy feltünést ne csináljanak, a négyes után a főrendező karját nyujtotta Palánky kisasszonynak és sétaközben, igy udvarolt:

— Kisasszony azt mondják, hogy lopott ékszert visel. Nem akarunk botrányt csinálni, azért nem adjuk át a rendőrségnek. A kapunál várja már egy rendőrtisztviselő. Kérem, hagyja el feltünés nélkül a termet.

A kisasszony, aki előtte való nap Paulisról jött be mulatni, fanyar mosolylyal ment az öltözőbe, ahol már egy gáláns rendőrhadnagy segitette fel a kabátját.

* **Elveszett.** Egy 80 forintról szóló váltó, melyen Rónay Lipót és Máthé Géza az elfogadók, elveszett. A ki megtalálja, sziveskedjék átadni a rendőrségnek.

* **Az éhező családnak.** A töltés szél 170. szám alatt nyomorgó beteg család részére ma ujabb 10 frtnyi adomány érkezett szerkesztőségünkhez, Nemes Alajos urtól, Gerláról.

*

x A napokban az utczán járkálva a következő párbeszédet hallottuk:

— Hova mégy délután, Béla?

— Egy ideig korcsolyázom, azután megyek uzsonnálni.

— Mit szoktál uzsonnálni?

— Kávét!

— Na hát akkor én is veled megyek.

— Hová szoktál járni?

— Nekem mindegy, ahova neked tetszik.

— Azért kérdem, mert nekem nem mindegy, kipróbáltam már és ugy tapasztaltam, hogy a legjobb kávét és a legfrissebb süteményt *Alacs és Ritter Bémer-téri czukrászdájában* lehet kapni.

— Jó hát menjünk oda!

— De mondok még valamit barátom! A multkor véletlenül más helyről hozták a tortát és mindjárt észrevettem az izén, meg gyomrom is nagyon megérezte; mert a legjobb, legfrissebb különleges tortákat, ugymint: Alacs, Dobos, Mokka, Andrássy, Pischinger és Erzsébet tortákat csakis *Alacs és Ritter Bémer-téri czukrászdájában* lehet kapni.

Ezen nyilatkozat által buzditva, ezután még finomabb minőségben készitünk mindenféle süteményt és tortát és ezután is mindenből csak frisset tartunk. Igy akarjuk meghálálni a közönség elismerését.

Alacs és Reiter.

x **II. Magyar osztálysorsjáték.** Első osztályu sorsjegyeknek a II, osztályra való megujitása a sorsjegyeknek jelzett elárusitóknál, kiknél a sorsjegy vásároltatott, az I. osztályu sorsjegy visszolgáltatása és a megujitás dij — 1 egész sorsjegy: 20 forint, — 1 fél: 10 frt, — egy tized: 2 frt, — és egy huszad: 1 frt, — befizetésével legkésőbb márczius 1-éig eszözlendő. A I. huzásnál ki nem sorsolt, mind három osztályra érvényes teljes sorsjegyek megujitásának szüksége fenn nem forog, ezek minden további nélkül a II. és III. osztályban is részt vesznek.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kutasi D. papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza.**
Reich Antal kereskedése **Nagy-Fürdő-utcza.**
Frankl Mari tőzsde és hirlapelárusitó Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8^{43} regg., 2^{26} éjjel, személyvonat 11^{32} d. e., 2^{22} d. u., 11^{04} éjjel.	**Budapest-Püspökladány** felől gyorsvonat 7^{08} este, 2^{12} éjjel, vegyesvonat 7^{15} r., személyvonat 3^{42} d. u., 1^{48} éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7^{15} este, 2^{20} éjjel, vegyesvonat 12^{05} d. u., személyv. 3^{58} délután, 2^{06} éjjel.	**Kolozsvár** felől gyorsvonat 8^{38} regg., 2^{19} éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11^{17} d. e. 10^{44} éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10^{20} d. e., 4^{25} d. u., vegyesvonat 7^{30} este.	**Arad-Szeged-Csaba** felől vegyesvonat 8^{30} r., személyvonat 9^{32} d. e., 5^{30} d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4^{25} reggel, 1^{43} d. u.	**Vaskóh - Belényes** felől vegyesvonat 11^{05} d. e. 9^{09} este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6^{45} r., 4^{35} d. u.	**Érmihályfalva** felől vegyesvonat 8^{10} r., 9^{14} este
Ősi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6^{55} r., vegyesvonat 2^{40} d. u.	**Gyoma-Kót-Ősi** felől vegye vonat 10^{05} d. e. személ vonat 8 este.

EGYLET.

A v.-velenczei Népkör jubileuma. A v.-velenczei »Népkör« ez évben tölti be fennállásának negyedszázadát. A huszonötéves forduló alkalmából ünnepélyt rendeznek a kör helyiségében, melynek programmját most állapitja meg az elnökség. Az ünnepély napja még nincs kitüzve; de még májusig akarják megtartani a jubileumot.

Uj olvasókör. A Várad Velenczén lakó földmüveseknek régi óhaja, hogy nekik is legyen valami helyiségük, a hol ünnepnapokon összejöhetnek és olcsó pénzért ujságokhoz jutva, megbeszélhetik a világ folyását, meg a maguk ügyes-bajos dolgát. Óhajuk — a mint értesülünk — nagyon közeledik a megvalósuláshoz. Tegnapelőtt ugyanis körülbelül harminczan összejöttek és kimondották, hogy »Földmüvelő olvasókör« czimen egyesületet alakitanak, melynek tagjai csakis földmüvelők lehetnek. Az aláirási iveket már kibocsájtották és eddig is sokan irták az ivekre neveiket az ott lakó földmüvesek közül, úgy hogy a legközelebb az alakuló gyülést is megtarthatják.

A **»Gyermekbarát-egyesület«** tisztikara és választmánya február hó 23-án (vasárnap) d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében választmányi ülést tart.

Igazságszolgáltatás.

Itélethirdetések. Dancsházy László b.-szent-mártoni lakost, kit a nagyváradi kir. törvényszék nem régen gyilkosság büntettének vádja alól felmentett, a vád és következmények terhe alól a kir. tábla szintén felmentette. Az ügyész felebbezett. Kajet Adolf büntetését a tábla 2 évi fegyházról 4 évi fegyházra emelte. Az itélet jogerős.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék Nagy József elnöklete alatt ma nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

Pántye Szimie hamis eskü büntette.

Tokján Gligor sulyos testi sértés büntette.

Dénes Sándor és társai hatóság elleni erőszak büntette.

Bulzán János és társai magánlak-sértés büntette.

REGENY-CSARNOK.

Pénzért, tisztességért.

Neidegg L. után Dr. Margitai. 16

Theobald elmosolyodott. »Ha a dolog igy állana, akkor persze állásbeli tisztességem, katonai becsületem nem engedné, hogy húgának udvaroljak; de mivel ez nem áll, miért ne próbálnék szerencsét?«

»Szerencsét?« ismétlé Adél megvető arczkifejezéssel.

Visszanyerte nyugalmát; ismét nekitámaszkodott hanyagul az ablaknak, gondolataiba mélyedve el; oda sem figyelt a további beszélgetésre.

»Szerencsédet?« szólalt meg a báróné. »Bessie egyszerü, igénytelen teremtés; ez mellette szól, legalább szerintem. Bárcsak áldásos lenne befolyása reád édes fiam!«

A tiszt csöndesen mosolygott, de nem szólt egy szót se. Ugyan minek is? Anyja tudta szándékát, s egyáltalán nem volt ellene, miért ne hagyta volna sopánkodni? Majd elmulattatta őt fecsegésével, hizelkedéseivel körülvette, s mikor később gazdagon megajándékozottan, elhagyta a házat, édes anyja csak hizelkedő beszédeire emlékezett; frivol beszédének keserü emlékei egészen elmosódtak.

VII.

Néhány nappal Theobald látogatása után Adél baronesse megjelent Wörz, Wesselhöft & Comp. czég irodájában, hogy beváltson néhány külföldi kamatszelvényt nagynénje megbizásából. Elvégezvén ezt, megkérdezte a pénztárost, itt van-e Wesselhöft ur, s ha igen, lehet-e beszélni vele. A fiatal ember szolgálatkészen vállalkozott főnöke kihivására. »Az ügy egészen magántermészetü« mondá a fiatal hölgy s a zavar minden árnya nélkül a leghidegebb magatartással sietett át a hosszú helyiségen, hogy Wesselhöfthöz bemenjen. Az irnokok megfordultak asztaluk mellett, hogy utána nézzenek az előkelő jelenségnek, magukban irigyelték is főnöküktől ezt a látogatást. Ő azonban figyelembe se vette a csudálatot, melyet keltett, hidegen lépett be a főnökhöz.

Wesselhöft ott ült asztala mellett annyira elmélyedve egy levél olvasásába, hogy nem is hallotta az ajtó nyilását, sőt nem is vette észre Adél megjelenését, mig csak egészen hozzá nem lépett. Emez önkéntelenül rápillantott az iv papirra, melyet Wesselhöft még mindig kezében tartott s amelyen angol irás volt. Egy pontra irányuló képzelő tehetségének volt-e utójátéka, vagy csakugyan jól látott? Mintha Browning neve lett volna irva a papirra.

»Wesselhöft ur!« kezdé végre félhangon. Az fölugrott s félretette a papirt.

»Minek köszönhetem a szerencsét, nagyságod?« kérdé azután »Talán valami ügyetlenséget követtek el irnokaim? Miért nem tetszett kihivatni az üzleti helyiségbe?«

»Mert olyasvalamiről szeretnék beszélni, a minek kettőnk közt kell maradnia. Az ügy különben nénémet illeti, mindazáltal kérem, még előtte is hallgasson arról, amit kérdezek.«

Wesselhöft meghajtotta magát s némi meglepetéssel pillantott föl a szép leányra.

»Ha kivánja nagyságod, mindenesetre hallgatni fogok róla. Ha tehát ugy tetszik, parancsoljon velem.«

»Azt hallottam, Önnek igen kiterjedt összeköttetése van amerikaiakkal. Azt hiszem tehát könnyüség lenne tudakozódnia ott Mr. Browning felől, hogy valahára tudjunk már valami bizonyosat múltjáról.«

A bankár pillanata önkénytelen az imént félretett papirra tapadt. Adél hogy ne látta volna meg; nem csalódott tehát!

»Áh talán már kapott is tudósitást?« kiáltott föl s megragadta a levél boritékját. »Seldon and brothers New-York, fifth Avenue 20«, olvasta róla.

»Nagyságod ugy látszik tulságos bizalommal van forrásaim iránt,« mondá Wesselhöft nagyon hidegen, elvéve Adéltól a kuvertet. Oda kellett adni. No de az asszonyi ravaszság találékony. Midőn az iróasztal mellett helyet foglalt, ugy intézte a dolgot, hogy a végzetes kuvertet nem tévesztette szem elől s a küldő nevét jól bevéste emlékezetébe.

»Amerika nagy« folytatá Wesselhöft, »az emberek elvesznek ott a tömegben, még ha milliomosok is. Amit Wörz hallott róla már ugyis elmondtam a bárónénak. Ha szabad kérdeznem miért érdeklődik most egyszerre nagyságod olyan nagyon Mr. Browning iránt?«

»Önnek talán megmondhatom Vesselhöft ur; tudom, hogy nagyon tiszteli nénémet.«

»A legmélyebben, nagyságod. Az ő résztvevő jósága, ajánlásai, védelme tettek azzá, ami vagyok. Anyósa közléséből meggyőződött arról, hogy atyámmal az öreg Kattenstädt báró igazságtalanul bánt el. Ő tette lehetővé, hogy tanuljak; ő ajánlott melegen Lipcsében is, ahol pályámat megkezdettem; ő általa lettem képes anyámnak hajlékot biztositani. Hálám iránta határtalan.«

»Nos, akkor épen most nyilik a legszebb alkalom, viszontszolgálatot tenni néki, s megmenteni fiát attól, hogy esetleg egy kalandornő kezeibe kerüljön. Mert önnek elárulhatom, hogy unokatestvérem Mr. Browning hugát szándékozik elvenni!«

»Miss Lightfoot lenne tehát az, akit nagyságod kalandornőnek nevez?«

Ismét megesett tehát Adélen, hogy szenvedélyessége minden korláton keresztültört, s nyugalma, megfontoltsága teljesen cserben hagyták. Elfelejtette, mily előnyösen nyilatkozott Wesselhöft mindig az amerikai és huga ha szóba kerültek, még arcza szigorúra vált kifejezését se vette észre, gyorsan felelé:

»Persze hogy ő! Megesküdném rá, hogy ezek másnak adják ki magukat, mint amik. Ha valaki meggyőzhetné Theobaldot arról, hogy ezek mélyen alatta állanak, vége lenne rögtön az egész házasságnak.«

»Nem akarom firtatni, kire nézve kevésbé kivánatos ez a házasság«, vágott élesen a leány szavába Wesselhöft. »Arról azonban kezeskedem, hogy Miss Lightfoot származása egészen tisztességes, s hogy ő maga a legnagyobb mértékben méltó bárki szerelmére.«

Oly izgatott hangon mondá e szavakat, hogy a leány megdöbbenve nézett rá. »Ah ugy!« mondá azután izgatott hangon. »Bocsássa meg, hogy éppen önhöz fordultam.«

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Bécs, febr. 21. (Saját tudósitónk távirata.) Ő felsége a király holnap elutazik Cap-Martinba, hogy a felséges asszonyt, Erzsébet királynét meglátogassa. A királyné még csak két hétig marad ott, s azután hosszabb ideig a földközi tengeren utazik. A tengeri utazás befejezése után pedig Korfuba tér vissza.

Magyarevics beiktatása.

Szent-Endre, febr. 21. (Saj. tud. távirata.) Magyarevics az ujonnan kinevezett szerb püspöknek a beiktatása tegnap történt nagy pompa mellett.

Királyi kihallgatások.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Ő Felsége a király tegnap Fejérváry Géza báró honvédelmi minisztert, ma pedig Bánffy Dezső báró miniszterelnököt kihallgatáson fogadta.

A stomfai petició.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) A nagy port vert stomfai petició ügye ugy látszik nagyon gyenge kezekben van, nem tudnak semmi elfogadható eredményre jutni. A petició tárgyalását elhalasztották márczius 4-ikére.

A kvóta-bizottság tagjai.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) A nemzeti párt mai értekezletén elhatározta, hogy a kvóta bizottságba Apponyi Albert grófot és Horánszkyt fogja javasolni.

Nopcsa és Bartók.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Nopcsa Elek báró, a nemzeti szinház intendánsa, Bartók Lajost a drámabiráló-bizottságban elfoglalt tagságától felmentette. E tény kifolyása azon vitának, melyben január hó 31-én a belügyi tárcza tárgyalásakor Bartók Lajos Nopcsa bárót megtámadta, hogy az operaház pang, a nemzeti szinházban pedig pikáns, idegen daraboknak adnak előnyt, melylyel a jó izlést letapossák a sárba. E miatt Okolicsányi holnap interpellácziót fog beterjeszteni.

Beteg főherczeg.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) Albrecht Salvator főherczeg ma kissé jobban érezte magát. Állapota azonban még mindig aggasztó.

Ferdinánd kitérése.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) A »Köln Zeitung« mai száma azt a hirt közli, hogy Ferdinánd fejedelem kitér a katholikus vallásból és orthodox lesz. Politikai körökben élénken vitatták a kitérés hirét, mely a legnagyobb valószinüség szerint csak hirlapi kacsa.

Ugronék és a kvótabizottság.

Budapest, febr. 21. (Saj. tud. táv.) Az Ugron-párt ma tartott értekezletén kimondotta, hogy a kvóta-bizottság előterjesztését nem fogadja el.

Meszlényi Lajos interpellál.

Budapest, febr. 21. (Saját tud. táv.) Meszlényi Lajos országgyülési képviselő holnap interpellácziót nyujt be a házhoz a kitüntetésekért vett pénzösszegek hova forditása tárgyában. Igy a Hortoványi interpellácziójára adott miniszterelnöki válasz, mely kitért a kérdés elől, hogy mennyit és mi czélra fizettek a főrendiházba kinevezett uj grófok és bárók, csakugyan nem marad elintézetlen ügynek.

Közgazdaság.

A mezőgazdasági szövetkezetek.

II.

Az ujitásoknál nemcsak az egyének, hanem a gazdasági egyleteknek is különös óvatosságot kell tanusitaniok, mert midőn mezőgazdaságnak emelésére egyes régi elavult theoriák elvetését szükségesnek tartjuk, nem értjük ezalatt minden uj eszköznek felkarolását. Ugyanis a haladásnak számos kinövése van, melyek az ujitás házában keletkeznek. Meg kell állapitanunk azon fő elveket, a melyekre a mezőgazdaság vezetett, az uj elvek életbe léptetésénél pedig óvatosságunkat meg kell kettőznünk. De ezen elvek megállapitása sikeresen csak a gazdasági egyletek utján történhetik. Ugyanis a tagoknak tapasztalatai érdekes eszmecserékre adnak alkalmat, mely számos vitás kérdést tisztázni fog.

Az egyén különállásában nélkülözi azon buzditást, mely őt arra inditaná, hogy elhagyva régi látkörének szük körét az ujitások terére lépjen. De a gazdasági egyletek müködése mely felolvasások rendezésében, tanfolyamok tartásában nyilvánul, mindig uj és uj kérdéseket hoz felszinre. Vannak ugyan nálunk is gazdasági egyletek, de ezek szervezete annyira nem praktikus, hogy gazdasági életünkre (különös tekintettel a kisbirtokosokra) vajmi csekély befolyást gyakorolnak. Szervezetük fő-

hibája azon nagy keret, a melyben mozognak. Az ilyen egyletek csak akkor müködhetnek eredménynyel, ha ismét fiókegyletekre osztatnak, mert azon összejövetelek, melyeket ezen nagy egyletek (pl. megyei gazdasági egyletek) évente egyszer kétszer tartanak, a kisbirtokosra nézve kevés fontossággal birnak, mert ekkor is nagyobbára szervezeti ügyekkel (tisztujitás, számadások) vannak elfoglalva, de ugy nevezett nevelő hatást, a mi az egyletek czélja, nem gyakorolnak. Elvként kell tehát kimondanunk, hogy minden gazdasági egyletnek, mely eredményeket akar elérni, és a praktikus élet terére lépni, figyelembe kell venni azon körülményt, hogy tagjai minél sürübben érintkezhessenek, a felolvasásokon kivül kiváló képző eszköz a mezőgazdasági ismeretek terjesztésére az ugy nevezett téli tanfolyamok rendezése, a mi aránylag kevés költséggel jár. Ezeknek a vezetését, a hol nincsenek más szakemberek, a tanitók elvállalhatják és ehhez járulhatnak még a vándor tanitók előadásai.

Ha ily módon sikerült az érdeklődést a modern természettudománynak azon viszonyai iránt felkelteni, melyek a mezőgazdaságra fontosak, akkor lép fel a gazdasági szövetkezetek második feladata.

A gazdasági szövetkezetek a mezőgazdasághoz szükségesebb eszközök és anyagok beszerzésében segédszereket nyujtanak tagjaiknak. (műtrágya, gazdasági gépek stb.) Az észszerü gazdálkodás főelve: az előállitási költségek csökkentése és a termények eladása a lehető legmagasabb áron.

A szövetkezetek tagjaik számára nagy megrendelseket étehetnek, mi az eladó czéget kedvezményekre ösztönzi, továbbá a közvetlen összeköttetés, a melyekbe a szövetkezetek e czégekkel lesznek, megtakaritva azon óriási összeget, melyeket a közvetités okoz. S ugyancsak a mezőgazdák érdekeit mozditják elő a gazdasági takarékpénztárak, a melyek egyrészt a kisbirtokos esetleges pénzét gyümölcsöztetik és ha szüksége van kölcsönre, olcsó pénzt nyujtanak neki. De itt is hangsulyoznnnk kell, hogy az érintkezést a kisbirtokos és gazdasági takarékpénztárak közt nem kell korlátok által akadályozni. E korlátok közül fel akarom emliteni pl. a minimális kölcsön magas meghatározását (pl. 2000 frt), a mi éppen a kisbirtokos helyzetére nézve, ki gyakran kisebb kölcsönöket igényel, nem kedvező.

A termények értekesitésénél ugyanazon előnyöket szerezhetik meg a gazdasági szövetkezetek, mint az anyagok és eszközök beszerzésénél. A vevő közeggel való közvetlen érintkezés is, ugy a közvetités kizárása ugyanezen megtakaritásokat idézi elő. A termények eladása nagy mennyiségben pedig nem kevésbé fontos kedvezményeket nyujt.

A gazdasági szövetkezetek üdvös mozgalmat idéznek elő, mely a föld termőképeségének fokozását idézheti elő, ami az első fontos lépés mezőgazdaságunk emelésére, a vételár csökkentése és az eladási ár emelkedése pedig mindinkább nagyobbá fogja tenni e kettő különbözetét, a mely kisbirtokosaink mezőgazdaságának jelen helyzete mellett nagyon kedvezőtlen.

E kérdés fontossága pedig annál nagyobb, mert éppen a kisbirtokos osztály az, mely ha helyzetén segiteni nem tud és tönkre megy, csak növelni fogja azon szocziális bajokat, melyek mindinkább elszaporodnak. A kisbirtokosok képzik azon középosztályt, melynek jólléte az államban egészséges viszonyokat idéz elő.

Terménytőzsde.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, február 21.

Buza tavaszra, bácskai	7.17
» tavaszra, északi	7.18
» szeptember-októberre, bácskai	6.91
» szept.-okt.-re északi	6.83
Rozs tavaszra, bácskai	6.43
Rozs tavaszra, északi	64.5
Tengeri junius-juliusra, bácskai	4.36
» jun.-jul-.ra, északi	4.37
epcze augusztus-szeptemberre, bácskai	11.30
» aug.-szept.re, északi	1140

Bécs, február 21.

Buza tiszai	7.55—7.85
» bánsági	7.35—7.70
» bácskai	7.35—7.65
» szokványáru őszre	7.47—7.49
» szokványáru tavaszra	———
Rozs tiszavidéki	7.00—7.15
» szokványáru őszre	6.40—6.42
» szokványáru tavaszra	———
Tengeri magyar	4.70—4.80
Zab, magyar kereskedelmi	6.45—6.55

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896 február 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.40
Magyar koronajáradék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	124.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.20
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	121.75
Osztrák korona járadék	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	148.—
Osztrák magyar bankrészvény	1000.—
Magyar hitelbank részvény	421.—
Osztrák hitelintézeti részvény	379.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	367.50
20 frankos arany (Napoleondor)	91.56
Német birodalmi márka	59.10½
London vista	120.95
Páris vista	47.90
20 márkás arany	11.80

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

3022./1896. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 24/2440. és tanácsának 19.418/895. és 3022/1896. szám alatt kelt határozata értelmében a következő ingatlan javak és pusztatelkek fognak az

1896. évi márczius hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor

a városház nagytermében és

délután 3 órakor

a **helyszinén** (Nagypiacztér) megtartandó nyilvános árverésen eladatni:

a) A város tulajdonát képező, Sztaroveszky-utczán levő »Korona« vendéglő épülete és beltelke, a hozzátartozó melléképületekkel együtt; kikiáltási ár 25.009 frt.

Ezen ingatlanra az árverés délelőtt 10 órakor a városház nagytermében fog megtartatni.

b) A Nagypiacz-térnek a Kossuth Lajos-utcza végétől a Széna-utczáig terjedő és a mérnöki térrajzon 4 számmal jelzett, $1222^{6}/_{10}$ m² területü pusztatelek a helyszinén; kikiáltási ár 4890 frtot 40 kr.

c) Ugyanott a mérnöki térrajzon 12. számmal jelzett, $942^{2}/_{10}$ m² területü pusztatelek; kikiáltási ár 1884 frt 40 kr.

d) Ugyanott a mérnöki térrajzon 11. számmal jelölt 1374 $^{8}/_{10}$ m² területü pusztatelek; kikiáltási ár 2749 frt 60 kr.

Az eladásra bocsájtott ingatlan javak és pusztatelkek csakis a kikiáltási becsáron felül fognak eladatni.

Árverelni szóval vagy zárt irásbeli ajánlat beadása mellett lehet.

Köteles árverelő a szóbeli árverésnél a kikiáltási ár 10%-át készpénzben az árverelő küldöttségi elnök kezeihez bánatpénzül letenni; az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlathoz pedig készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban mellékelni.

A zárt ajánlatok ugy a Korona vendéglői épületek, mint a pusztatelkekre vonatkozólag

1896. évi márczius hó 5-ik napján délelőtt 10 óráig

lesznek az árverelő küldöttség elnökéhez beadandók s az ajánlatban világosan kiteendő, hogy árverelő az árverési feltételeket ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elismeri. A kitüzött határidőn tul érkezett zárt ajánlatok elfogadtatni nem fognak.

Az árverési feltételek a városi gazdasági ügyosztálynál a hivatalos órák alatt mindenkor megtekinthetők.

Árverelőt tett igérete, illetve ajánlata a leütéskor azonnal, Nagyvárad várost azonban csakis a törvényhatósági bizottsági közgyülésnek jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad, 1896. február 19-én.

Papp János,
tanácsnok,
az árverelő küldöttség elnöke.

42 3—3

Főtiszt. lelkész urak
figyelmébe !

A Szent László-könyvnyomda
részvénytársaság
papir-, irodaszer- és nyomtatvány
raktárában
folyton kaphatók a következő
egyházi nyomtatványok:

Bevételi napló 10 iv	18 kr.
Kiadási » 10 iv	18 kr.
Egybekeltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Kereszteltek anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Meghaltak anyakönyve (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. szent hitre megtértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
A róm. kath. anyaegyház kebeléből más felekezetekhez eltértek jegyzéke (diósgyőri) 10 iv	35 kr.
Házasságra egybekeltek kivonata 100 db	65 kr.
Kereszteltek kivonata 100 db	65 kr.
Meghaltak kivonata 100 db	65 kr.
Jelentés alapitványokról 10 iv	30 kr.
Gyontató-czédula 500 drb	1 frt 25 kr.
Eljegyzési értesitő 10 darab	20 kr.
Családi értesitő 10 drb	25 kr.
Évi jelentés iskolákról 5 példány	50 kr.
Születési és keresztelési jegy 50 db	25 kr.
Esketési jegy 50 darab	25 kr.
Esperes látogatási jkv 5 példány	50 kr.
Iktató könyvi 10 iv	25 kr.
Templomi leltár 10 iv	25 kr.
Cathalogus liberorum 10 iv	25 kr.
Keresztelési Emlék 100 darab	60 kr.
Bérmáltak jegyzéke 10 iv	35 kr.

Fehér kiv. finom hivatalos levélpapir 34/42 cmt. czimirattal 100 iv 1 frt 50 kr.

Hivatalos levélboriték 12/80 cmt. barna vagy szürke 200 drb czimnyomással 1 frt 50 kr.

100 névjegy 1 forint.

Viaszkos vászon irómappa
1 frttól 1 frt 20 krig.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.